

NACIONĀLĀ ELEKTRONISKO
PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻU PADOME

Rīgā, 2020. gada 1.oktobrī

LĒMUMS Nr. 336 (18012000000920–2)

*Par administratīvā soda uzlikšanu
administratīvā pārkāpuma lietā Nr. 18012000000920*

Izskatot 2020. gada 3.septembrī uzsākto administratīvā pārkāpuma lietu par iespējamo Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35.panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu elektroniskā plašsaziņas līdzekļa SIA “Baltkom radio”, reģistrācijas numurs 40003862550, darbībā, Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (turpmāk – Padome) šādā sastāvā – Padomes priekšsēdētājs Ivars Āboliņš, Padomes priekšsēdētāja vietniece Aurēlija Ieva Druvieta, Padomes locekļi Ieva Kalderauska un Jānis Eglītis, piedaloties SIA “Baltkom radio” pārstāvjiem,

konstatē:

[1] Padome ir veikusi SIA “Baltkom radio” programmas “Baltkom radio” (Apraides atļauja Nr.AA-031/2, Darbības pamatnosacījumi Nr.AA-031/2–1) programmas ietvaros 2020.gada 28.jūlijā izplatītā raidījuma “Baltkom rīts” (“Утро на Балтконе”) atbilstību priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietojuma prasībām un konstatējusi turpmāk minēto:

[2.1.] **2020.gada 28.jūlijā no pulksten 09:10:34 līdz 09:55:44** tiek izplatīts raidījums “Baltkom rīts” (“Утро на Балтконе”), saruna par Rīgas balli ar tās patronesi Natāliju Tumševicu-Ērgli, kuras laikā cita starpā tika izplatīta šāda informācija:

[2.1.1.] Raidījuma vadītājs A. Elkins saka: *“Es saprotu, ka tomēr Vīnes ballē atnāk, piedalās arī varas pārstāvji, laikam tas ir svarīgi, ne tikai viņiem parādīties, jā un tomēr arī sniegt kādu atbalstu šādā kultūras labdarības pasākumā. Es atceros, manuprāt pagājušajā gadā Rīgas mērs uz to brīdi bija Oļegs Burovs, jā, pie jums ballē bija.”*

[2.1.2.] N.Tumševica-Ērgle saka, ka: *“Noteikti. Jā, tas ir tāds obligāts balles nosacījums. Vīnes operā balli atklāj prezidents, bet mums ir tradīcija, ka sākotnēji balli atklāja Andris Ameriks,*

viņš bija vicemērs divus gadus, trīs gadus. Un pagājušā gadā mums paveicās, jo pats mērs Oļegs Burovs atklāja balli. Arī tas mums bija gods. Ir svarīgi zināt, ka pilsētas mērs vai vicemērs viņi atklāj, oficiāli pārgriež lentiņu. [...] Protams, tas ir ļoti svarīgi arī. Mēs ceram, ka veiksmīgi paies vēlēšanas 29.augustā un jau varēs arī kaut kā plānot balles atklāšanu un oficiālo lentiņas pārgriešanu. Ļoti ceram, es personīgi ļoti ceru, ka Oļegs Burovs atkal būs mūsu pilsētas mērs. [...] Es balsošu par Oļegu Burovu un visiem iesaku arī.”

[3] Ievērojot Rīgas domes atļaušanas likumu, Centrālā vēlēšanu komisija 2020.gada 7.jūlijā ir izsludinājusi Rīgas domes vēlēšanas, kuras notika šā gada 29.augustā.¹ Līdz ar to priekšvēlēšanu aģitācijas periods Rīgas domes ārkārtas vēlēšanām ilga no 2020.gada 7.jūlija līdz 29.augustam.

[4] Centrālās vēlēšanu komisijas mājas lapā² ir pieejama informācija, ka 2020.gada 28.jūlija raidījuma “Baltkom rīts” viese Nataļja Tumševica-Ērgle ir Rīgas domes ārkārtas vēlēšanu deputāta kandidāte ar četrpadsmito numuru partijas “Gods Kalpot Rīgai” sarakstā. Centrālās vēlēšanu komisijas mājas lapā kā deputāta kandidāte ar četrpadsmito kārtas numuru partijas “Gods kalpot Rīgai” sarakstā ir norādīta Nataļja Tumševica-Ērgle nevis Natālija Tumševica-Ērgle, taču deputāta kandidātes profilā ir redzams, ka tā ir viena un tā pati persona, jo deputāta kandidāta profilā ir norādīts, ka iepriekš minētā deputāta kandidāte N.Tumševica-Ērgle ir “Rīgas balle” patronese un organizētāja.³ Padomes ieskatā visticamāk tā ir pārrakstīšanās kļūda, jo partijas “Gods kalpot Rīgai” partijas mājas lapā ir redzams reklāmas video, kurā kā deputāta kandidāte uz Rīgas domes ārkārtas vēlēšanām tiek norādīta Natālija Tumševica-Ērgle, bet nevis Nataļja Tumševica-Ērgle.⁴

[5] Centrālās vēlēšanu komisijas mājas lapā⁵ ir pieejama informācija, ka 2020.gada 28.jūlija raidījuma “Baltkom rīts” vieses N. Tumševicas-Ērgles pieminētais Oļegs Burovs ir Rīgas domes ārkārtas vēlēšanu deputāta kandidāts ar pirmo numuru partijas “Gods Kalpot Rīgai” sarakstā.

¹ Pieejams: <https://www.cvk.lv/lv/jaunumi/jaunumi/cvk-izsludina-29-augusta-rigas-domes-velesanas-680> – aplūkots 1.10.2020.

² Pieejams: <https://rd2020.cvk.lv/pub/kandidatu-saraksti/riga/partija-gods-kalpot-rigai> – aplūkots 1.10.2020

³ Pieejams: <https://rd2020.cvk.lv/pub/kandidati/natalja-tumsevisa-ergle> – aplūkots 1.10.2020

⁴ Pieejams: <https://www.godskalpotrigai.lv/n-tumsevisas-ergles-prioritates-ir-jaunas-gimenes-jauniesi-un-berni/> – aplūkots 1.10.2020

⁵ Pieejams: <https://rd2020.cvk.lv/pub/kandidatu-saraksti/riga/partija-gods-kalpot-rigai> – aplūkots 1.10.2020

[6] Tādējādi konstatējams, ka pārbaudāmais raidījums – 2020.gada 28. jūlijā “Baltkom rīts”, kurā piedalās deputāta kandidāte N.Tumševica-Ērgle, ir izplatīts priekšvēlēšanu aģitācijas perioda laikā un tajā piedalījusies deputāta kandidāte.

[7] Izvērtējot 1.un 2. punktā konstatēto un 3., 4., 5. un 6.punktā norādīto, 2020.gada 3.septembrī Padome pieņēma lēmumu Nr. 290 (*lēmuma numurs administratīvo pārkāpumu procesa atbalsta sistēmā – 18012000000920-1*), ar kuru uzsāka administratīvā pārkāpuma procesu lietā par iespējamo Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35. panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu SIA “Baltkom radio” darbībā, tas ir, programmas “Baltkom radio” ietvaros 2020.gada 28.jūlijā izplatītajā raidījumā “Baltkom rīts”, iespējams, neievērojot Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmo daļu.

[8] 2020.gada 7. septembrī Padome nosūtīja vēstuli Nr. 6–7/799, ar kuru informēja SIA “Baltkom radio” par to, ka 2020.gada 3. septembrī tika pieņemts lēmums Nr.290 (18012000000920-1) uzsākt administratīvā pārkāpuma procesu lietā Nr. 18012000000920, šo lēmumu nosūtot pielikumā un vienlaikus lūgusi SIA “Baltkom radio” izvērtēt Padomes konstatēto un sniegt paskaidrojumus minētajā lietā.

[9] 2020.gada 17.septembrī Padome ir saņēmusi SIA “Baltkom radio” paskaidrojumus (*Padomē reģistrēti 18.09.2020 ar Nr. 6–7/1945*), kuros SIA “Baltkom radio” pārkāpumu neatzīst, savu nostāju pamatojot ar turpmāk norādītajiem argumentiem:

[9.1] 2020.gada 28.jūlija raidījumā “Baltkom rīts” piedalījās Rīgas balles patronese Natālija Tumševica-Ērgle. Raidījuma gaitā N.Tumševica-Ērgle stāstīja par balles tradīcijām, tajā skaitā par Rīgas pilsētas amatpersonu piedalīšanos balles atvēršanā. Stāstot par minēto tradīciju N.Tumševica-Ērgle ir negaidīti izteikusi aicinājumu balsot par konkrētu deputāta kandidātu.

[9.2] Paskaidrojumos tiek norādīts arī, ka:

[9.2.1.] Raidījuma vadītājs A. Elkins ātri pārtrauca viešņas runu, pasludinot reklāmas pauzi. Saruna notika tiešajā ēterā un raidījuma vadītājs nespēja uzreiz pārtraukt N.Tumševicas-Ērgles runu tieši aicinājuma izteikšanas brīdī.

[9.2.2.] Raidījuma viesei N.Tumševicai-Ērglei kā politiskās partijas pārstāvei ir stingri jāievēro Latvijas Republikas normatīvo aktu prasības, tai skaitā Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma noteikumi. Turklāt N.Tumševica-Ērgle pirms ētera tika brīdināta par nepieciešamību intervijas gaitā ievērot normatīvos aktus, tajā skaitā Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma prasības.

[9.2.3.] Ņemot vērā, ka intervijas notiek tiešajā ēterā, Baltkom radio nevar uzņemties atbildību par trešo personu sniegtajiem viedokļiem un informāciju to pasniegšanas brīdī vai brīdī, kad

viesi atbild uz radio klausītāju jautājumiem. Diemžēl, atsevišķi Baltkom radio viesi rīkojas patvaļīgi, neievērojot PAL noteikumus, bet Baltkom radio žurnālisti, veicot uzraudzību un kontroli raidījuma saturam tiešajā ēterā, ne vienmēr var savlaicīgi pārtraukt cilvēku viņa runas pasniegšanas brīdī.

[9.3] SIA "Baltkom radio" norāda, ka saskaņā ar Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 1.panta 6.punkta noteikumiem kā galvenā slēptas priekšvēlēšanu aģitācijas pazīme esot samaksas saņemšana un šī fakta slēpšana. SIA "Baltkom radio" norāda, ka viesu piedalīšanās SIA "Baltkom radio" iepriekšminētajā raidījumā netika apmaksāta un SIA "Baltkom radio" prakse ir aicināt piedalīties raidījumos un izteikt savus viedokļus, nesaņemot par to nekādu atlīdzību.

[9.4] SIA "Baltkom radio" norāda, ka SIA "Baltkom radio" stingri ievēro Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma prasības elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem sakarā ar priekšvēlēšanu aģitācijas veikšanu, nosūtīja Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam visu likumā noteikto informāciju un dokumentus par politisko partiju apmaksātajām reklāmas kampaņām. Un visos gadījumos, kad radio ēterā tika veikta saskaņota un apmaksāta priekšvēlēšanu aģitācija, tika paziņots, kurš aģitācijas veicējs šo priekšvēlēšanu aģitāciju apmaksājis, saskaņā ar Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 11.panta astotās daļas noteikumiem.

[9.5.] SIA "Baltkom radio" norāda, ka SIA "Baltkom radio" konkrētajā gadījumā par pieļauto priekšvēlēšanu aģitācijas noteikumu neievērošanu, jāuzņemas atbildība N.Tumševicai-Ērglei, kā partijas "Gods kalpot Rīgai" deputāta kandidātei, kurai bija jāzina Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma noteikumi, it īpaši ņemot vērā, ka viņa tika brīdināta par nepieciešamību tos ievērot pirms raidījuma sākuma.

[9.6.] SIA "Baltkom radio" paskaidrojums norāda, ka, ņemot vērā visu iepriekšminēto, kā arī pamatojoties uz Administratīvās atbildības likuma 151.panta 2.punktu, lūdz izbeigt lietvedību pret SIA "Baltkom radio" administratīvā pārkāpuma lietā Nr. 18012000000920 par iespējamo Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmās daļas neievērošanu Baltkom radio programmā 2020.gada 28.jūlijā.

[10] 2020.gada 22.septembrī Padome nosūtīja SIA "Baltkom radio" vēstuli Nr. 6–7/880, ar kuru informēja, ka 2020.gada 1.oktobra Padomes sēdē tiks izskatīta administratīvā pārkāpuma lieta Nr. 18012000000920 par iespējamo Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35.panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu elektroniskā plašsaziņas līdzekļa SIA "Baltkom radio" darbībā. Vienlaikus Padome informēja, ka SIA "Baltkom radio" ir tiesības piedalīties Padomes sēdē arī izmantojot iespējas pieslēgties tai attālināti (izmantojot programmu MS

Teams) un aicināja SIA "Baltkom radio" līdz 2020.gada 29.septembrim informēt Padomi par kontaktpersonu, kura piedalīsies klātienē vai attālināti Padomes sēdē.

[11] Uz lietas izskatīšanu SIA "Baltkom radio" pārstāvji bija ieradušies klātienē. Lietas izskatīšanas laikā SIA "Baltkom radio" pārstāvji uzturēja iepriekš rakstiskajos paskaidrojumos norādīto pozīciju, kā arī paskaidroja, ka lietā nav strīda par to, ka raidījuma viese N.Tumševica-Ērgle tajā laikā bija Rīgas domes ārkārtas vēlēšanu deputāta kandidāte, taču norādīja, ka konkrētajā lietā pierādīšanas pienākums gulstas uz Padomi, jo tas ir noteikts Administratīvās atbildības likumā. Papildus tam tika norādīts, ka priekšvēlēšanu aģitācijas administratīvā pārkāpuma formāli tiesiskais sastāvs sastāv no trīs formāli tiesiskajiem elementiem, tas ir, 1) personas darbība, kura izteicās radio 2) samaksas saņemšana 3) tas, ka nav norādīts priekšvēlēšanu aģitācijas apmaksātājs. Konkrētajā gadījumā neesot bijusi samaksa, līdz ar to izkrīt viens no elementiem slēptas priekšvēlēšanu aģitācijas definīcijā, līdz ar to SIA "Baltkom radio" uzskata, ka nav administratīvā pārkāpuma sastāva un ierosinātā administratīvā pārkāpuma lieta ir jāizbeidz, jo nepastāv visi administratīvā pārkāpuma sastāva elementi. Uz Padomes uzdotajiem jautājumiem SIA "Baltkom radio" sniedza atbildes, ka SIA "Baltkom radio" konkrētajā lietā neuzskata, ka konkrētajā raidījumā būtu izskanējusi tieša priekšvēlēšanu aģitācija, tātad nav arī pirmais administratīvā pārkāpuma elements, jo raidījuma saturs ir jāskatās kopumā, konkrētā raidījuma viese N.Tumševica-Ērgle tika uzaicināta uz raidījumu, jo tā ir SIA "Baltkom radio" ikgadēja tradīcija aicināt uz SIA "Baltkom radio" veidotajiem raidījumiem N.Tumševicu-Ērgli, lai runātu par Rīgas balles organizēšanu, kā arī SIA "Baltkom radio" uzskata, ka lēmumā par lietas ierosināšanu ir pateikts, ka SIA "Baltkom radio" ir inkriminēta tieši Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmā daļa par slēpto priekšvēlēšanu aģitāciju, taču Padomes sēdes laikā Padomes izteiktais viedoklis šajā lietā ir tikai vairākos speciālos likumos noteiktie principi, kas, protams, ir saistoši arī SIA "Baltkom radio", tai pat laikā apstiprina, ka SIA "Baltkom radio" ir redakcionālā atbildība par to, kādi viesi tiek uzaicināti uz SIA "Baltkom radio" veidotajiem un izplatītajiem raidījumiem, jo tas ir nostiprināts likumā.

Ievērojot minēto, Padome

secina:

[12] Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma (turpmāk – PAL) 1.panta 3.punkts nosaka, ka priekšvēlēšanu aģitācija ir *“politiskās partijas, politisko partiju apvienības, vēlētāju apvienības vai deputāta kandidāta reklamēšana plašsaziņas līdzekļos vai citādā veidā, ja tā satur tiešu vai netiešu aicinājumu balsot par vai pret kādu politisko partiju, politisko partiju apvienību, vēlētāju apvienību vai deputāta kandidātu.”*

[13] PAL 1.panta 4.punkts nosaka, ka priekšvēlēšanu aģitācijas periods ir *“laika posms no 120.dienas pirms vēlēšanām līdz vēlēšanu dienai. Ja Saeima ir atlaista vai atsaukta vai republikas pilsētas dome vai novada dome tiek atlaista, vai tiek izsludinātas atkārtotas vēlēšanas, priekšvēlēšanu aģitācijas periods ir laika posms no vēlēšanu izsludināšanas dienas līdz vēlēšanu dienai.”*

[14] PAL 1.panta 6.punkts nosaka, ka slēptā priekšvēlēšanu aģitācija ir *“priekšvēlēšanu aģitācija, par kuru saņemta samaksa un kuras apmaksātājs (atlīdzības devējs) pretēji šā likuma noteikumiem nav norādīts.”*

[15] PAL 3.panta pirmā daļa nosaka, ka *“slēptā priekšvēlēšanu aģitācija ir aizliegta.”*

[16] Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (KNAB) ir sagatavojis *“Informatīvo materiālu par priekšvēlēšanu aģitācijas ierobežojumiem”* (turpmāk – *KNAB informatīvais materiāls*), kurā ir aprakstītas slēptās aģitācijas pazīmes:

“Jebkura publiska darbība, kuras mērķis ir tieši vai netieši publiski popularizēt kādu politisko partiju, vai to apvienību un deputāta kandidātu, aicinot par to balsot, vai arī paužot negatīva rakstura informāciju, aicinot balsot pret kādu politisko partiju vai deputāta kandidātu. Piemēram:

1) publikācija nereti satur netiešu aicinājumu balsot “par” vai “pret” kādu politisko partiju, to apvienību vai deputātu kandidātu;

2) informācijas sniegšana sabiedrībai par deputāta kandidāta politisko vai profesionālo darbību plašsaziņas līdzekļos un vides reklāmā vai citā publiski pieejamā veidā;

3) jebkuras formas vai jebkura veida publisks (sabiedrībai pieejams) paziņojums, publikācija vai pasākums, kura nolūks ir veicināt partijas vai deputāta kandidāta popularitāti;

4) partijas logo vai citu tās vizuālu elementu iekļaušana publikācijā vai raidījumā, vai ar partiju saistīta notikuma atspoguļošana, ja tam nav tiešas saistības ar konkrētas publikācijas, programmas, raidījuma saturu vai arī tas ir tieši un nepārprotami veidots kādas partijas popularizēšanai;

5)partijas vai deputāta kandidāta parādīšanās bez pamatota iemesla, piemēram, deputāta kandidāts tiek izmantots kā kāda notikuma galvenais komentētājs vai sabiedrībai nenozīmīgu kandidāta privātās dzīves notikumu atspoguļošana, lai palielinātu konkrētā kandidāta publicitāti, u.c.;

6)publikācija vai raidījums ir vienpusīgs, tajā nav sabalansēti atspoguļoti iesaistīto pušu viedokļi un nav mēģināts noskaidrot ekspertu viedokli;

7)žurnālists, neuzdodot konkrētus jautājumus, ļauj deputāta kandidātam netraucēti izteikties, izvēlēties sarunas tēmu un virzību, vai uzdod jautājumus, lai izceltu deputāta kandidāta personības pozitīvās iezīmes;

8)ēst gatavošanas, sporta vai tamlīdzīgs raidījums ar deputātu kandidāta parādīšanos saturā (gatavojot ēst vai runājot par sportu).⁶

[17] Monitoringa rezultāti liecina, ka:

[17.1] deputāta kandidāte Natālija Tumševica-Ērgle priekšvēlēšanu aģitācijas perioda laikā tiešraidē piedalījās 28.jūlija raidījumā “Baltkom rīts” (“Утро на БалтКоме”) (raidījums sākas pulksten 09:10:34 un beidzas 09:55:44) un tajā paudusi savu viedokli visa raidījuma garumā, izņemot raidījuma reklāmu no plkst. 09:30:06 līdz plkst. 09:32:35.

[18] Minētajā raidījumā nav konstatēta tieša priekšvēlēšanu aģitācija no N.Tumševicas-Ērgles puses, bet, kā norādīts KNAB informatīvajā materiālā, tad viena no slēptas aģitācijas pazīmēm ir – “jebkuras formas vai jebkura veida publisks (sabiedrībai pieejams) paziņojums, publikācija vai pasākums, kura nolūks ir veicināt partijas vai deputāta kandidāta popularitāti”;

[18.1.] 28.jūlija raidījumā “Baltkom rīts” (saruna ar Rīgas balles patronesi N.Tumševicu-Ērgli) tika publiski paziņota informācija, kuras nolūks ir veicināt partijas vai deputāta kandidāta popularitāti, akcentējot bijušā Rīgas mēra pozitīvās darbības un izsakot aicinājumu atbalstīt viņa kandidatūru šajās vēlēšanās. Bez tam raidījuma viesē N.Tumševica-Ērgle arī sevi popularizē kā jaunu un enerģisku cilvēku, kurš jau piekto gadu organizē Rīgas balli.

Konstatētais liecina, ka izplatītajā elektroniskā plašsaziņas līdzekļa raidījumā ir konstatējamas slēptas priekšvēlēšanu aģitācijas pazīmes.

[19] Pēc pieejamās informācija, Padome nevar konstatēt, ka par minētajiem raidījumiem būtu saņemta samaksa. PAL 1.panta 5.punkts noteic: “Samaksa — jebkāda atlīdzība, tai skaitā jebkuri mantiski labumi, pakalpojumi, tiesību nodošana, atbrīvošana no pienākuma,

⁶ Pieejams: https://www.knab.gov.lv/upload/2020/informativais_materials_rd_29082020.pdf – aplūkots 1.10.2020

atteikšanās no kādām tiesībām par labu citai personai u.c. (turpmāk arī — maksa).” Ir svarīgi atzīmēt, ka likumdevējs nav veicis pilnīgu samaksas uzskaitījumu, par ko liecina normā ietvertais “u.c.”. Līdz ar to normas piemērotajiem ir atstāta zināma brīvība piepildīt jēdzienu ar saturu. Tieši to arī Padome dara, pieņemot lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā un to skatot pēc būtības, nevis sašaurināti. Respektīvi, samaksa PAL 1.panta 5.punkta izpratnē ir arī atsvabināšana no samaksas pienākuma un, ja plašsaziņas līdzeklis atbrīvojis no samaksas pienākuma, tad secināms, ka priekšvēlēšanu aģitācija norit uz plašsaziņas līdzekļa rēķina. Šī atziņa ir nostiprināta tiesu praksē (Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2018.gada 12.marta spriedums, Lieta Nr.1A30000518)⁷. Secinātais norāda uz to, ka ir saskatāmas priekšvēlēšanu aģitācijas pazīmes, jo N.Tumševica-Ērgle nepamatoti ilgu laiku pavada studijā tiešajā ēterā 2020.gada 28.jūlijā raidījumā “Baltkom rīts”. N.Tumševica-Ērgle veic savas pārstāvētās partijas – “Gods kalpot Rīgai” un tās biedra Oļega Burova popularizēšanu. Tieši minētās politiskās partijas sarakstā ar četrpadsmito numuru kā deputāta kandidāte ir minēta N.Tumševica-Ērgle, kā arī N.Tumševicas-Ērgles raidījumā pieminētais partijas biedrs Oļegs Burovs (ar pirmo kārtas numuru). Izplatītajā raidījumā nav sniegta norāde, ka tiek veikta priekšvēlēšanu aģitācija, līdz ar to, ir jākonstatē, ka minētajā 2020.gada 28.jūlija raidījumā ir vērojamas slēptas priekšvēlēšanu aģitācijas pazīmes.

[20] SIA “Baltkom radio” savos paskaidrojumos norāda, ka raidījuma viesi N.Tumševica-Ērgle stāstīja par balles tradīcijām, tajā skaitā Rīgas pilsētas amatpersonu piedalīšanos balles atvēršanā. Stāstot par minēto tradīciju N.Tumševica-Ērgle ir negaidīti izteikusi aicinājumu balsot par konkrētu deputāta kandidātu. Padomes ieskatā SIA “Baltkom radio” norādītais, ka raidījuma viesi N.Tumševica-Ērgle raidījumā, stāstot par balles tradīcijām, tajā skaitā Rīgas pilsētas amatpersonu piedalīšanos balles atvēršanā, ir negaidīti izteikusi aicinājumu balsot par konkrētu deputāta kandidātu, nav uzskatāms par pamatotu, jo, pirmkārt, raidījuma viesi N.Tumševica-Ērgle lielāko daļu raidījuma ir brīvi paudusi savu viedokli saistībā ar savu organizēto Rīgas balli, personām, kuras tajā piedalās, un raidījuma vadītājs ar saviem jautājumiem un komentāriem palīdzēja raidījuma viesei N.Tumševicai-Ērglei raidījuma laikā popularizēt sevi un savus labos darbus sabiedrības labā, kā arī popularizēt savu partijas biedru Oļegu Burovu. Otrkārt, raidījumā raidījuma viesi N.Tumševica-Ērgle netika pieteikti kā Rīgas domes ārkārtas vēlēšanu deputāta kandidāte, bet gan kā Rīgas balles patronese, tādejādi maldinot 2020.gada 28. jūlija raidījuma “Baltkom rīts” klausītājus par raidījuma vieses

⁷ Pieejams: <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/e-pakalpojumi/tiesvedibas-gaita-aplūkots.1.10.2020>

N.Tumševicas-Ērgles balotēšanos Rīgas domes ārkārtas vēlēšanās, kas notika 2020.gada 29.augustā. Bez tam SIA "Baltkom radio" savos paskaidrojumos norāda, ka SIA "Baltkom radio" nevar uzņemties atbildību par trešo personu sniegtajiem viedokļiem un informāciju to pasniegšanas brīdī vai brīdī, kad viesi atbild uz radio klausītāju jautājumiem, jo atsevišķi Baltkom radio viesi rīkojas patvaļīgi, neievērojot PAL noteikumus, bet Baltkom radio žurnālisti, veicot uzraudzību un kontroli raidījuma saturam tiešajā ēterā, ne vienmēr var savlaicīgi pārtraukt cilvēku viņa runas pasniegšanas brīdī un, ka konkrētajā gadījumā par pieļauto Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma noteikumu pārkāpumu atbildība ir jāuzņemas raidījuma viesei N.Tumševicai-Ērglei. Padome norāda, ka par Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma noteikumu pārkāpumu, konkrēti, par priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietošānu vai uzskaiti elektronisko plašsaziņas līdzekļu jomā ir atbildīgs elektroniskais plašsaziņas līdzeklis, pamatojoties uz Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35.panta otro daļu, līdz ar to administratīvās atbildības subjekts konkrētajā gadījumā ir SIA "Baltkom radio", pat, ja konkrēto Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma noteikumu pārkāpumu ir apzināti vai neapzināti pieļāvis raidījuma vadītājs vai raidījuma viesis.

[21] Saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma (turpmāk arī – AAL) 132.pantu institūcijai (amatpersonai), izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, jānoskaidro, vai ir izdarīts administratīvais pārkāpums, vai to izdarījusi pie atbildības saucamā persona, vai šo personu var saukt pie administratīvās atbildības, vai ir atbildību mīkstināši un pastiprinoši apstākļi, vai ir nodarīts mantisks zaudējums, kā arī jānoskaidro citi apstākļi, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā. Pamatojoties uz AAL 11.panta pirmajā daļā noteikto, ja personas izdarītais administratīvais pārkāpums konkrētajos apstākļos nav radījis tādu apdraudējumu tiesiski aizsargātajām interesēm, lai par to piemērotu sodu (maznozīmīgs pārkāpums), amatpersona var neuzsākt administratīvā pārkāpuma procesu, bet, ja tas ir uzsākts, amatpersona, augstāka amatpersona vai tiesa jebkurā stadijā var to izbeigt, nepiemērojot sodu. Šajā gadījumā amatpersona, augstāka amatpersona vai tiesa, ja to atzīst par lietderīgu, izsaka personai aizrādījumu. Aizrādījums nerada tiesiskas sekas.

[22] Juridiskās personas vaina nosakāma, ņemot vērā divus nosacījumus: pirmkārt, vai juridiskajai personai bija iespēja nodrošināt noteikumu ievērošanu, par kuru pārkāpšanu ir paredzēta atbildība, otrkārt, vai juridiskā personā veica nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu šo noteikumu ievērošanu (Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 5.marta spriedums lietā Nr.SKA-19/2009). Saskaņā ar Elektronisko plašsaziņas

līdzekļu likuma 25.pantu “elektroniskie plašsaziņas līdzekļi uzņemas redakcionālo atbildību. Elektronisko plašsaziņas līdzekļu redakcionālā atbildība šā panta izpratnē ir efektīva kontrole gan attiecībā uz raidījumu izvēli, gan attiecībā uz to organizāciju programmās un katalogos. Šie noteikumi neattiecas uz programmu retranslāciju.” Tā kā SIA “Baltkom radio” pati veido savu programmu un attiecībā uz programmas ietvaros izplatītajos raidījumos uzaicināmo viesu izvēli pieņem redakcionālus lēmumus, SIA “Baltkom radio” bija iespēja nodrošināt noteikumu ievērošanu atbilstoši Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma prasībām. No minētā secināms, ka SIA “Baltkom radio” bija iespēja Priekšvēlēšanu aģitācijas periodā neaicināt Rīgas domes ārkārtas vēlēšanu deputātu kandidātus, taču, ja tika izdarīta izvēle par labu tieši šādam studijas viesim, bija nepieciešams nodrošināt, ka raidījuma vadītājs, ievērojot žurnālistikas kvalitātes standartus, spēj profesionāli vadīt interviju, ietekmējot tās gaitu, tematus un izvairoties no aģitāciju saturošas informācijas paušanas tās laikā. Padome uzskata, ka elektronisko plašsaziņas līdzekļu raidījumā, kurš tiek veidots un izplatīts priekšvēlēšanu aģitācijas laikā, kā viesi aicināt deputātu kandidātu un raidījuma gaitā uzdot komplimentārus jautājumus, kas reklamē raidījuma viesi, ir nepieļaujami, jo tādā veidā netieši notiek slēpta priekšvēlēšanu aģitācija par attiecīgo raidījuma viesi.

Ievērojot visu minēto un vērtējot to, secināms, ka ir izdarīts administratīvais pārkāpums un lietā nepastāv apstākļi, kas varētu būt par pamatu lietvedības izbeigšanai (AAL 119.pants), lietā nepastāv apstākļi, lai nepiemērotu administratīvo sodu, kā arī konstatētais pārkāpums nav uzskatāms par maznozīmīgu, un tādēļ SIA “Baltkom radio” konkrētajā gadījumā nav atbrīvojama no administratīvās atbildības (AAL 11.panta pirmā daļa), un tā iemesla dēļ, lai atturētu pārkāpēju un citus elektroniskos plašsaziņas līdzekļus no administratīvo pārkāpumu izdarīšanas, kā arī šādu pārkāpumu atkārtotības, Padome uzskata, ka nepieciešams SIA “Baltkom radio” piemērot administratīvo sodu. Padomes ieskatā ar administratīvā soda palīdzību SIA “Baltkom radio” tiks motivēta savā turpmākajā darbībā nepieļaut atkārtotu iepriekš minētā pārkāpuma izdarīšanu.

[23] SIA “Baltkom radio” savos paskaidrojumos pārkāpuma izdarīšanu neatzīst un no paskaidrojumiem var secināt, ka SIA “Baltkom radio” pārstāvji neizprot izdarītā pārkāpuma nopietnību.

[24] Ievērojot iepriekš minēto un izvērtējot lietā esošās ziņas par faktiem kopumā un savstarpējā sakarībā, Padome secina, ka elektroniskais plašsaziņas līdzeklis SIA “Baltkom radio” programmas “Baltkom radio” 2020.gada 28.jūlija raidījumā “Baltkom rīts”, ir pārkāpis

Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmās daļu, tādējādi izdarot Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35.panta otrajā daļā paredzēto pārkāpumu – *“Par priekšvēlēšanu aģitācijas materiālu izvietojanos vai uzskaites kārtības neievērošanu elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības jomā piemēro naudas sodu fiziskajai personai no desmit līdz simt naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no simt līdz tūkstoš četrdesmit naudas soda vienībām.”* AAL 16.panta otrā daļa nosaka, ka *“viena naudas soda vienība ir pieci euro.”* No minētā izriet, ka par PAL 35.panta otrās daļas pārkāpumu juridiskām personām var piemērot naudas sodu no 500 euro līdz 7 100 euro.

[25] AAL 19.panta pirmā daļa nosaka, ka *“sodu par administratīvo pārkāpumu piemēro ietvaros, ko nosaka likums vai pašvaldību saistošie noteikumi, kuros paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu.”*

[26] AAL 19.panta otrajā daļā noteikts, ka *“nosakot administratīvā soda veidu un mēru, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pie atbildības saucamās personas personību (juridiskajai personai — reputāciju), mantisko stāvokli, pārkāpuma izdarīšanas apstākļus, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.”* Nosakot soda apmēru, Padome ņem vērā turpmāk norādītos apsvērumus:

[26.1] Administratīvo atbildību pastiprinoši vai mīkstinoši apstākļi nav konstatēti.

[26.2] Pārkāpums radies, jo SIA “Baltkom radio” neveica visus iespējamus pasākumus Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmās daļas noteikumu ievērošanai, tajā skaitā neizvērtēja konkrētā viesu uzaicināšanu uz programmas “Baltkom radio” veidoto un izplatīto raidījumu, lai izslēgtu pārkāpuma sekas iestāšanās iespēju. SIA “Baltkom radio” nav apzinājies savu darbību prettiesisko raksturu un nav paredzējusi pārkāpuma sekas iestāšanās iespēju, kaut gan tās varēja un vajadzēja paredzēt.

[26.3] SIA “Baltkom radio” pārkāpums ir jāvērtē kā pirmreizējs. Vienlaikus minētais pārkāpums ir veikts ar mērķi maldināt personas, kurām aģitācija adresēta, jo raidījuma viese N.Tumševica-Ērgle netika pieteikta kā Rīgas domes ārkārtas vēlēšanu deputātu kandidāte un tas var atstāt ietekmi uz sabiedrisko domu un vēlēšanu rezultātiem. Turklāt, Padome, izvērtējot raidījumu, ņem vērā arī to, ka minētais raidījums ir izskanējis publiski un sasniedz lielu sabiedrības daļu. Ievērojot minēto, uzskatāms, ka SIA “Baltkom radio” izdarītās darbības kvalificējas kā būtisks pārkāpums.

[26.4] SIA “Baltkom radio” pārkāpumu neatzīst un no paskaidrojumiem var secināt, ka SIA “Baltkom radio” pārstāvji neizprot izdarītā pārkāpuma nopietnību.

[26.5] Saskaņā ar publiski pieejamo SIA “Baltkom radio” finanšu rādītāju pārskatu par 2019.gada periodu SIA “Baltkom radio” 2019.gada apgrozījums ir bijis 190 269 *euro*, bet 2019.gadu SIA “Baltkom radio” ir noslēgusi ar 18 645 *euro* zaudējumiem.

[26.6] Juridiskas personas vaina nosakāma, ņemot vērā divus nosacījumus: pirmkārt, vai juridiskajai personai bija iespēja nodrošināt noteikumu ievērošanu, par kuru pārkāpšanu ir paredzēta administratīvā atbildība, otrkārt, vai juridiskā persona veica nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu šo noteikumu ievērošanu (*sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 5.marta spriedums lietā Nr.SKA-19/2009*).

[26.7] SIA “Baltkom radio” par Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma normu pārkāpumiem, pirms 2020.gada 29.augusta Rīgas domes ārkārtas vēlēšanām, iepriekš nav sodīta.

[26.8] Saskaņā ar AAL 13.pantu “*Administratīvais sods ir ietekmēšanas līdzeklis, kas tiek piemērots administratīvo pārkāpumu izdarījušajai personai, lai aizsargātu sabiedrisko kārtību, atjaunotu taisnīgumu, sodītu par izdarīto pārkāpumu, kā arī atturētu administratīvo pārkāpumu izdarījušo personu un citas personas no turpmākas administratīvo pārkāpumu izdarīšanas.*”

[26.9] Ņemot vērā iepriekš minēto, Padome uzskata par nepieciešamu piemērot administratīvo sodu 1000 (viens tūkstotis) naudas soda vienības jeb 5000 (pieci tūkstoši) *euro* apmērā, kas uzskatāms par soda apmēru, kas nenodara SIA “Baltkom radio” ar pārkāpumu nesamērojamus materiālus zaudējumus, vienlaikus stimulējot SIA “Baltkom radio” un citus elektroniskos plašsaziņas līdzekļus turpmāk ievērot EPLL prasības attiecībā uz programmu veidošanu.

Ievērojot minēto un saskaņā ar Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 35.panta otro daļu un Administratīvās atbildības likuma 151.panta 1.punktu, kā arī 153.panta pirmo daļu, Padome

n o l e m j :

- 1. Sodīt elektronisko plašsaziņas līdzekli SIA “Baltkom radio”, reģistrācijas numurs 40003862550, par Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3.panta pirmajā daļā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu 2020.gada 28.jūlijā raidījuma “Baltkom rīts”**

ietvaros, uzliekot naudas sodu 1000 (viens tūkstotis) naudas soda vienības jeb EUR 5000,- (pieci tūkstoši euro) apmērā.

2. Pieņemto lēmumu paziņot SIA “Baltkom radio”.

Administratīvais sods jāsamaksā 1 (vienu) mēneša laikā zemāk norādītajā bankas kontā:

Saņēmējs: Valsts kase

Reģistrācijas Nr.90000050138

Konta Nr. LV78TREL1060001019900

Saņēmēja banka: Latvijas Banka

Bankas BIC: TREL LV22

Saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 166.panta pirmo un otro daļu, kā arī 168.panta pirmo daļu persona, kura saukta pie administratīvās atbildības šo lēmumu desmit darba dienu laikā no lēmuma paziņošanas dienas var pārsūdzēt rajona (pilsētas) tiesā pēc tās juridiskās adreses, iesniedzot sūdzību Nacionālajai elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei.

Saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 262.pantu termiņš lēmumā noteiktā naudas soda labprātīgai izpildei pilnā apmērā tiek noteikts 1 (viens) mēnesis no dienas, kad lēmums ir stājies likumīgā spēkā. Naudas soda brīvprātīgas izpildes kārtība ir noteikta Administratīvās atbildības likuma 263.pantā.

Gadījumā, ja naudas sods labprātīgi netiek samaksāts šajā lēmumā noteiktajā termiņā, tad saskaņā ar Administratīvās atbildības likuma 269.panta pirmo daļu iestāde pēc naudas soda brīvprātīgas izpildes termiņa beigām nekavējoties nodod lēmumu par sodu piespiedu izpildei zvērinātam tiesu izpildītājam.

Padomes priekšsēdētājs

Ivars Āboliņš

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU